

■ KOLOZSVÁRI VENDÉGJÁTÉK

Vannak események, amelyekre szívesen emlékezik az ember. Események, amelyeket nem mos el az idő, amelyeket nem nyel el a feledés süllyesztője.

A naptárt nézegetem. Október 13-a van. A dátum rám mosolyog, szinte felém nyúl, hogy figyelmeztessen erre a napra. Aztán már visz magával vissza az időben. S képzeletemben már ott járok Mátyás király szülővárosában, Kolozsvárott. 1990-et írunk, szombat van, és 13-a.

Az októberi reggel a városi közparkban (a kolozsváriak Sétatérnek nevezik) köszönt ránk. Ránk – mondom –, mivelhogy kolozsvári

Az Újvidéki Színház
vendégjátéka Kolozsvárott
(*Édes Anna*). A színészek
megköszönik a tapsot

barátommal, szakmabeli társammal lépegetünk a sétány rozsdavörös szőnyegén. A fákról lehulló levelek ugyanis mindent beborítanak. A kora őszi napsugarak néha-néha mellénk szegődnek, valami csodálatos hangulatot teremtve az októberi reggelnek.

A Sport Szállóból indultunk – az Újvidéki Színház társulatát, amely tegnap érkezett, ott helyezték el a vendéglátók –, és most a Kolozsvári Állami Magyar Színház felé tartunk a Sétatéren át, mert-hogy ez a legrövidebb út. Beszélgetünk. Társam rendhagyónak tartja a vendégjáték időzítését, egyáltalán azt, hogy egy ilyen történelmi pil-

■■■

lanatban köszönhetik a kolozsváriak az újvidéki színészeket. Ebben egyetértünk, hiszen tudjuk, hogy az 1989-es esztendő decemberének történései, Ceaușescu bukása, meg aztán sajnos 1990 márciusának döbbenete, a marosvásárhelyi esztelen magyarellenes megnyilvánulás még nagyon közel van, az emberek tudatában még nagyon is jelen van. „Úgy érzem – jegyzi meg halkan barátom –, nagyon jó, hogy itt vagytok, hogy most velünk vagytok. Szükségünk van rátok, vagy inkább mondjam úgy, hogy szükségünk van egymásra.”

A színházban Kötő József, a Kolozsvári Állami Magyar Színház igazgatója vár. Régebről ismerjük egymást. Nagyszerű ember. Őszinte, közvetlen, olyan egyéniség, akiről csak nagy-nagy tisztelettel, megbecsüléssel lehet beszélni.

– Megyünk a sajtótájékoztatóra – mondja mosolyogva Kötő József, és már indulunk is. Gondolom, lesznek majd néhányan, egy-két újságíró, rádióriporter. Tévedek. Sokan, nagyon sokan várnak ránk. Lámpalázat érzek, valami belső szorongást. Valahogy Guelmino Sándor neves színházi esztétánk kolozsvári vendéggjátékunkkal kapcsolatos írása jut eszembe, annak is néhány sora. Így írt indulásunk előtt: „Amikor az Újvidéki Színház meghívást kapott Kolozsvárra, mindannyian tudtuk, nemcsak Erdély művelődési központjába, Mátyás király szülővárosába utazik vendégszerepelni, hanem a rendszeres magyar színjátszás bölcsőjéhez látogat el. Napóleon szavai jutnak eszünkbe, aki egyik ütközete előtt így buzdította katonáit: »Negyven évszázad néz le rátok.« Nos, amikor az Újvidéki Színház

Csoportkép a kolozsvári magyar színház épülete előtt

■■■

tagjai megállnak a kolozsvári színház előtt, azt súghatnánk nekik: »Két évszázad, művészetek hagyománya néz le rátok, elődeitek elszántsága, magyarsága érződik itt a levegőben.«»

Órákig tart a sajtótájékoztató. Rengeteg a kérdés. A társulat tagjaival együtt igyekszem, igyekszünk válaszolni. Kosztolányi Dezső *Édes Anna* című regényének színpadi változatát hoztuk magunkkal. A regény Harag György átdolgozásában és rendezésében került a közönség elé. Harag Györgynél elidőzünk, hiszen a Mester a Vajdaságban éppúgy otthon volt, mint itt, Kolozsvárott. Nevét nagy-nagy tisztelettel, őszinte megbecsüléssel emlegetjük. Karizmatikus egyéniségét hangsúlyozzuk, amely minden tekintetben gazdagította színházzszenléletünket.

Este, az előadás előtt egy órával kerül sor Baráth Ferenc plakátkiállítására. A tágas előcsarnok zsúfolásig megtelik. Az emberek érdeklődéssel és – ahogy észreveszem – nem titkolt, őszinte meglepetéssel állnak meg egy-egy plakát előtt. Elismerő szavakkal kommentálják a látottakat. Bányai János jegyezte meg egy helyen: „Baráth a tiszta formák, a pontosan kiművelt és jól látható jelek művésze.” Mindenestre a plakátok megálmodója, igaz művésze osztatlan sikert arat kiállításával.

Az előadásra már rég minden jegy elkelt. Táblás ház várja Kosztolányi *Édes Anná*ját. Felemelő a hangulat. Bensőséges. A színészek kiváló játékkal viszonyozzák a feléjük áradó ragaszkodás, szeretet, méltánylás őszinte megnyilvánulását. Mert nemcsak egy-egy jelenet után, hanem közben is felzúg a taps, és a végén, amikor a színészek előrejönnek, és a rivaldafényben meghajolnak a közönség előtt, akkor már zúg a vastaps hosszan, sokáig! Nem tudom, hányszor jöttek ki a színészek meghajlásra, de tudom, hogy a közönség sokáig ünnepelte őket.

Naplómba az éjszaka többek között ezt jegyeztem be: „Üres a színpad. Különös, megnyugtató a csend. A fények lassan kiallszanak. A nézőtérén ülök egyedül, és halkán, magam elé mormolva megköszönöm kollégáimnak ezt a mai estet.”

Tizenhárom év múltott el az *Édes Anna* kolozsvári előadása óta. Mintegy másfél évtized. Azonban ezen a napon, október 13-án, mindig, újra és újra felidézem emlékezetemben annak a napnak minden mozzanatát, az embermelegségű találkozók csodálatos hangulatát.

